

cc

මෙහි 'විලුඹුල්' යන්නෙන් විලුඹ කෙළවරද ඇදලීම' යන්නෙන් 'ඇදගැනීම' කියනු ලැබේ. යන මාසය ලකුණු කියනු ලැබේ; නියමයට ඇල්ලීමෙන් අකුරේ අල්ල සහිතව ප්‍රකාශවේ, එසේකිරීමෙන් දීඝී ප්‍රාණාක්ෂරද කියැවේ. මෙහි මහා ප්‍රාණාක්ෂර සහ ඩ, ණ, ශ, ෂ, යන අක්ෂරද ඇගයීමට ලකුණු නොදක්වන ලද්දේ මහා ප්‍රාණාක්ෂර වෙනුවට අල්ල ප්‍රාණාක්ෂරද, ඩ, ණ, ශ වෙනුවට දන්තජ නකාරයද, ශ, ෂ වෙනුවට සකාරයද යෙදීම අදහස් සැලකෙන්නා වූ ඇගයීමට ප්‍රමාණනියාවිය යුතුය. මේ ක්‍රමය ඉදිරියෙන් භාවිතාකරන කෙනෙකුට වැඩි අප්‍රසවක් නොවේ. මෙය ඇතැම් විටත් සමග කථාකිරීමටද යමෙකුට පිරිස් මධ්‍යයේ යම් රහස් අදහසක් ඇගයීමටද ප්‍රයෝජනවත්, සෙල්ලම් පිණිස භාවිතාකිරීමටද සැලකේ.

සිංහල ඉලක්කම්.

ප්‍රතිකාල් ලංසි ඉංග්‍රීසි යන ආණ්ඩු තුන විසින්ද අනෙකුත් අන්තර්ගත පොත් ආදියේ පවා භාවිතාකරන ලද මේ ඉලක්කම් ක්‍රි. ව. 1824 දී පමණ හැරදමා ඒ වෙනුවට දන් ව්‍යවහාරකරණ අරාබි ඉලක්කම්ම යෙදීම පටන්ගන්නා ලදී. ප්‍රතිකාල් සහ ලංසි ආණ්ඩු පැවති මුද්‍රකර පළාත්වල මේ අරාබි ඉලක්කම් භාවිතව පළමුවෙන් ක්‍රි. ව. 1505 දී පමණ පටන්ගන්නා ලදුව ක්‍රමයෙන් මුළු ලංකාවේම පැතිර ගියේය. සම්පූර්ණයෙන් විනාශ වියාම වලකනු පිණිසත් පුරාණ ලියවිලි කියවා තේරුම් ගැනීමට ආධාරවනු පිණිසත් දීඝිකාලයක් ප්‍රකටව තිබුන ඒ සිංහල ඉලක්කම් (සමාන අරාබි අකුර සමග) මෙහි පහත දැක්වු ලැබෙත් :-

මේ ඉලක්කම්වල යෙදීම අරාබි ඉලක්කම් යොදන පිළිවෙලට වේ. ශුන්‍යය ඇගයීමට උචිතතාකල්පී කින්දුවද යෙදිය හැකිය.

අනුමාප සංඛ්‍යා ක්‍රම.

ගණන් ඇගයීමට ඉහත දක්වන ලද ක්‍රමය හැර නවත් ක්‍රම මෙරට ඇත්තා. පුස්තකොල පොත්හි කොළගණන් දක්වීමට යථෝක්ත සංඛ්‍යාත සෝචයේ ගතකරා යොදනි. ක, කා, කි, කී, කු, කූ, කා, කෘ, කා, කෘ, කෙ, කෙ, කො, කො, කං, කෞ, ආදි මෙහි. මෙසේ එක එක ගණනක් ගණන් දහසක් බැගින් කියවේ. මේ ක්‍රමයෙන් සියලු ගතකරා යොදා තිබු පසු නැවත ක කාරයෙන් පටන්ගෙන යොදනු ලැබෙත්. එසේ යොදන එක එක වාරයෙහි ගතකරා සමග ඉදිරියෙන් හෝ පසුසෙන් ඒ ඒ වාරය ඇගයීමට ලිත් ඉලක්කම් යොදනි, එනම් දෙවෙනි වාරයෙහි අකුර සමග දෙසෙන් ඉලක්කමද තුන්වෙනි වාරයෙහි අකුර සමග තුනේ ඉලක්කමද යනාදි වශයෙනි; ඉලක්කම් නොයොදා ඒ වෙනුවට අ, ආ, ආදි පණකුරා හෝ ව, හි යනාදි පාලි සංඛ්‍යා පද හෝ යෙදීමද භාවිත විය.

ලිත් ඉලක්කම්.

මේවා නක්ෂත්‍ර ගණිත පිළිබඳව යොදනු ලැබෙත්; විශේෂයෙන් දවසේ සැටපය

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16		
17	18	19	20	30	
40	50	60	70	80	90
100	200	300	400		
500	600	700			
800	900	1000			

පිළිබඳ ගණන් කීමට භාවිතාකරනු ලැබෙන්නේ. ඒවා මෙසේය :—

ඉලක්කම.	නම.	සමාන අරාබි අංකය.
0	කොමිබ්‍රව	1
1	නියන්ත	2
2	නායන්ත	3
3	ජයන්ත	4
4	දයන්ත	5
5	ඇක්ම	6
6	රයන්ත	7
7	රයන්ත	8
8	නන්තියන්ත	9

මේ ඉලක්කම්වලට අල්ලාකුණ යෙදුනු එහි වටිනාකම් දශවාරයක් වැඩේ. එබැවින් 9* යනු 10 සි; න් යනු 20 සි; න් යනු 30 සි; මේආදී මෙනි. ශුන්‍යය කීමට බින්දුව (0) ද යොදන්න. ගණන් දක්වීමට මේ ඉලක්කම්වල යෙදීම අරාබි ඉලක්කම් යොදන පිළිවෙලට වේ : එනම් 84 යනු රජ; 102 යනු 10 න් හෝ 100; 1547 යනු දෙපල; 1897 යනු රෙතිල.

කටපසාදි ගණන්.

මේවාද සාමාන්‍යයෙන් තැන්පත් ගණිත පිළිබඳව යොදන ඉලක්කම් වෙත්. එක ඇගවීමට යොදන (පළමුවෙනි) අක්ෂර පන්තියේ ක, ට, ප, ය, යන අකුරු හේතුකොටගෙන මේ ඉලක්කම් වලට ක ට ප යාදී ගණන් යයි නම් විය. ඒ ඉලක්කම් නම් :—

ඉලක්කම.	සමාන අරාබි අංකය.
ක 0 ප 1	1
බ 1 ප 2	2
ග 2 ප 3	3
ක 3 ප 4	4
බ 4 ප 5	5
ව 5 ප 6	6
ජ 6 ප 7	7
ජ 7 ප 8	8
ක 8 ප 9	9
ක 9 ප 0	0

* මීට අල්ලුම් කොමිබ්‍රව සි කියනු ලැබේ. 11, 12 ආදී ගණන්කීමට යොදන අකුරු කියන්නේ (මේ) කොමිබ්‍රවත් (මේ) කොමිබ්‍රවත් තත්ත්ව ආදී වෙනස්වේ.

මේ ලේඛනයේ එක එක අකුරේ හෙවත් ඉලක්කමේ වටිනාකම අරාබි ඉලක්කම්වලින් දක්වන ලදී. මේ ඉලක්කම්වල ගණන ගන්නේ දකුණේ හිට වම්වය. මේවායින් අගවන ගණන් වටිනාකම සවරූපයෙන් දක්වන්නට උචිතතාකල්පිත වෙන්වශයෙන් යෙදෙන පණකුරු හෝ (෧, 0 ඇතුළුව) අල් හතකුරුවල කිසි වටිනාකමක් නැත. එහෙත් ඉලක්කම් දක්වන අකුරු සමග කැමති පණකුරු (කා, කි, කෙ ආදී වශයෙන්) යොදා ගැනීමෙන් ඒවායේ වටිනාකමට බාධා නොපැමිණේ. උදාහරණ :—

විෂ්ණු } යනු 54 සි.

ශ්‍රී වර්ෂේ } යනු 645 සි.

දීප්‍ය දීප්‍ය } යනු 1818 සි.

බඩනාති අත්තම සසර්පි } යනු 17750803 සි.

ගුණ සංඛ්‍යා.

මෙනමින්ද ගණන් ඇගවීමට එක් ක්‍රමයක් ඇත්තේය. එය ප්‍රධානතොව තැන්පත් මෙවද්‍යපොත් හිඟවිභාගි නිබේ. පසුවමනා ගුණවලට ඇතුළත් පාඨවි ආදී වස්තුවලින් ප්‍රකාශවෙන ගණන් හෙයින් ගුණසම්බන්ධයයි කියනලදී. මේ ගණන් දක්වන්නේ වටිනාවලින්ය; එසේ අගවන ගණන වටිනායේ අපි පිළිබඳ යම් කිසි තරුණක් ආශ්‍රය කරගෙන වේ. උදාහරණ :—බින්දුව ඇගවීම 'ආකාශ' යන වචනය යෙදේ, මක්නිසාද ආකාශය ශුන්‍ය (හිස්) ස්ථානයක් බැවින්; 'වස්තු' යන ශබ්දයෙන් එක කියනු ලැබේ, මක්නිසාද එනමින් ලෝකයේ ප්‍රකටව තිබෙන්නේ එකම වස්තුවක් හෙයින්; 'වේද' යන්නෙන් හතර කියන්නේ, මක්නිසාද වේද යන නාමයෙන් වස්තු හතරක් ඇති බැවින්; මේආදී වශයෙනි. පාඨවිය ආදී ගුණ පසක් ඇති බැවින් ගුණ යන වචනය පවා ගණනකට (එනම් පහට) නම්විය. යම් වචනයකින් යුම් ගණනක් අගවනම් ඒ වචනයේ අපි ඇති වෙන (පරිණාම) වචනවලින්ද එම ගණන ඇගවිය හැකිය. සහසුරයා මි යනු ධම්ප්‍රදීපිකාවේ ප්‍රාරම්භයේ දෙලොස කීමට යොදනිබේ. එය මෙහි

පහත ලේඛනයේ 12 කීමට දක්වා තිබෙන වචන අතුරෙන් එකක්වූ සුය්‍යා යන්නට පය්‍යියවූ වචනයකි.

මේ ගණන් දක්වීමද කටපය ගණන් මෙන් දකුණේ හිට වටවේ; උදාහරණ :—

සෘෂි නාග කෙනෙ } සහ 1087සි.
7 8 10

සිඤ්ඤායාමන හු { සිඤ්ඤා දග අභග හු } සහ 1624සි.
4 2 6 1

බවන්වාමන { බවන්ව අංග මාගාංක } සහ 1620සි.
මාගාමන { 0 2 6 1 }

කැකැත් 27 ට භාවිතා කරණ නම් ඒ කැකැත් පිළිවෙළින් 27 දක්වා ගණන් ඇගවීමට යෙදෙත්. භූත සංඛ්‍යා ක්‍රමයට ඇතුළත් ප්‍රධාන ගණන් කිහිපයක් පද මෙහි පහත දක්වනු ලැබෙත් :—

0 ට : ශුන්‍ය, බ, ගගන, විශන්, ආකාශ, අම්බර, අග්‍ර, අනන්ත, අන්තර්ක්ෂ, වෝරාම.

1 ට : ආදි, ශශින්, ඉන්ද්‍ර, ක්ෂිති, උචිරා, ධිරා, පිරා මහ, වන්ද්‍ර, ශිවාංකු, රූප, රක්ෂි, පාවිච්, හු, තනු, සෝම, නායක, වසුද, ශශාංක, ක්ෂමා, ධරණි.

2 ට : යම, අශ්වින්, රවිවන්ද්‍රෙෂ, ලෝචන, අක්ෂි, දසු, සමල, පක්ෂ, නේත්‍ර, බාහු, කරණ, කුටු මිඛ, කර, දෂට්, වන්ව, දුග.

3 ට : ත්‍රිකාල, ත්‍රිජගන්, ත්‍රි, ත්‍රිශූණ, ලෝක, ත්‍රිගත, පාවක, චෛශ්වානර, ධන, තපන, හුකාශන, ජවලන, අශ්වි, වන්කි, ත්‍රිලෝචන, ත්‍රිනේත්‍ර, රාම, ස්තෝදර, ශිබින්, ගුණ.

4 ට : වේද, සමුද්‍ර, සාගර, අබ්ධි, දබ්, දිශ්, ජලාශය, කාත, ජලනිධි, යුග, කෝෂ්ඨ, බන්ධු, උදබ්, සින්ධු.

5 ට : ශර, අපි, ඉන්ද්‍රිය, සායක, වාණ, භූත, ඉෂ්‍ර, පාණ්ඩව, තත, රත්න, ප්‍රාණ, සුත, පුත්‍ර, චිශ්ව, කලමිඛ, මානිණ,

6 ට : රස, අරි, අභග, සානු, මාසාච්චි, රාග, දශින, තකී, මත, ශායන, රිපෝ, බධර.

7 ට : අග, නග, පච්ච, මහිධර, අප්‍රි, මුනි, සෘෂි, අත්‍රි, ස්වර, ජන්දස්, අශ්ව, බාහු, කලත්‍ර, ශෛල.

8 ට : වසු, අහි, ගජ, දන්තින්, මංගල, නාග, භූති, ඉහ, සප්.

9 ට : නෝ, නඤ, රන්ධු, ජිද්‍ර, පෙවන, අන්තර, ග්‍රහ, අංක, නිධි, වාර.

10 ට : දිශ්, අශා, කේන්ද්‍ර, රාවණශර, අවතාර, කම්.

11 ට : රුද්‍ර, ඊශ්වර, මහාදේව, අක්ෂොනිකි, ලාභ.

12 ට : සුය්‍ය, අකී, ආදිත්‍ය, භානු, මාස, සහස්‍රාංශ, ව්‍යස.

13 ට : විශ්වම, නම්ඵ, කාමදේව.

14 ට : මත්‍ර, ලෝක, ඉන්ද්‍ර.

15 ට : නිම්, පක්ෂ, අනන්.

16 ට : අප්‍රි, නාප, භූප, කලා.

17 ට : අත්‍යජට්.

18 ට : බාහි.

24 ට : ජිත.

19 ට : අනිබාහි.

25 ට : තතතව.

20 ට : නබ, කාහි.

27 ට : නක්ෂත්‍ර.

21 ට : උත්කාහි, ස්වකී. 32 ට : දන්ත, රද.

22 ට : ජාති.

33 ට : දේව.

23 ට : බනිෂ්ඨා.

49 ට : තාත.

මෙකී භූත සංඛ්‍යා පද පුරාණ පොත්පත් ගල් ලියවිලි ආදියේ භාවිතාවූ ඒවා වෙති. මේවායේ අනුසාරයෙන් අමුතු වචන යොදාගත හැක්කේය. භූත සංඛ්‍යා එළු ලියකියමනකි යොදනවිට ඉහත පෙනෙන සංස්කෘත පදවලට සමවූ එළු වචන යෙදිය යුතුවේ.

A. M. G.

* මාගාමන යනු වක්‍රයාට නමකි.

